

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim B1 Ders Kitabı Kültür Aktarımının İncelenmesi

Yunus Emre Institute Yedi İklim B1 Textbook Examination Of Culture Transfer

ÖZET

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için ders kitaplarında kültür aktarımına yönelik bilgilerin incelenmesidir. Bu amaçla örneklem olarak seçilen “Yedi İklim Türkçe Öğrenme Seti”nin B1 düzeyindeki ders kitapları incelenmiştir. Yabancı dil eğitiminde bir dil öğretilirken hedef kültürün öğretilmesi, bu sayede kültürlerarası etkileşim için bir ortam yaratılması, alanda yapılan son çalışmalarda kabul gören bir konudur. Hedef kültürün hangi yönlerinin verilmesi gerektiği ve ne kadar verilmesi bu alanda çalışan uzmanlar arasında tartışma konusudur. Veri toplama aracı olarak nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme teknikleri kullanılmıştır. Yedi İklim Türkçe ders kitabı kültür aktarımı bağlamında B1 düzeyinde incelenmiştir. Yedi İklim ders kitabı orta düzey ders kitapları incelendiğinde aile kavramının önemli olduğunu ifade edilebilir. Türk aile yapısına ilişkin bilgiler yer almış ve çeşitli görsellerle Türk aile yapısı belirtilmiştir. Kültürel değerlerin aktarımında en önemli unsurlardan biri toplumsal değerlerdir. Toplumsal değerler kültür ile ilgili önemli bilgiler sunmaktadır. Türk kültüründe önemli toplumsal değerler bulunmakta ve bunların yabancı dil öğretimi kapsamında öğrencilere aktarılması beklenmektedir. Sanat toplumun yapı taşlarından biridir. Her toplumun sahip olduğu çeşitli sanatsal aktiviteler ve faaliyetler toplum hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Kültür aktarımı açısından da sanatsal faaliyetlerin verilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kültür Aktarımı, Yabancı Dil, Türkçe

ABSTRACT

The aim of the research is to determine how much cultural transfer is in the textbooks for teaching Turkish as a foreign language. For this purpose, the B1 level textbooks of the "Yedi İklim Türkçe Öğrenme Seti" selected as a sample were examined. Teaching the target culture while teaching a language in foreign language education, thus creating an environment for intercultural interaction, is an accepted issue in recent studies in the field. Which aspects of the target culture should be given and how much should be given is a matter of debate among experts working in this field. At this point, the teaching material used in foreign language teaching is important in terms of being a cultural transfer tool. Scanning model was used in the research. As a data collection tool, document analysis techniques from qualitative research designs were used. Document analysis technique was used as a data collection tool. Seven Climate Turkish textbooks were examined at B1 level in the context of cultural transfer. When advanced textbooks are examined, it can be stated that the concept of family is important. Information on the Turkish family structure is included and the Turkish family structure is indicated with various visuals. One of the most important elements in the transfer of cultural values is social values. Social values provide important information about culture. There are important social values in Turkish culture and these are expected to be transferred to students within the scope of foreign language teaching. Art is one of the building blocks of society. Various artistic activities and activities that each society has provide important information about the society. It is also important to give artistic activities in terms of cultural transfer.

Keywords: Cultural Transfer, Foreign Language, Turkish

GİRİŞ

Yabancı dil öğretimi sadece hedef dilin gramer yapısını anlamakla değil, aynı zamanda hedef dilin beslendiği kültürü anlamakla da ilgilidir. Bu amaçla hedef kültür unsurları da çeşitli materyaller aracılığıyla eğitim sürecine dahil edilmektedir. Çünkü yabancı dil öğrenenlerin yaşadığı sorunlardan biri de hedef dilin kaynağını tam olarak anlayamamalarıdır (Birol ve Özbay, 2013). Öğrenciler, dili hedef kültür bağlamında kullanamama sorunuyla karşı karşıyadır. Eğitim ortamından ayrılmayı ve öğrendiklerini uygulamayı zor bulan öğrenciler, hedef kültürün merceğinden görememekten yakınırırlar (Kirişçioglu, 2010).

Bugün birçok insan Türkçe öğrenmek istemektedir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe konusu son zamanlarda ana konulardan biri haline gelmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için çalışan hem kamu hem de özel kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bu çalışmalar aynı zamanda hazırlanmış ders materyallerini de içermektedir. Ders kitapları ülkemizde en çok tercih edilen eğitim materyalidir (Ökten ve Kavanoz, 2014; Zeyrek, 2020). Ders kitapları ve etkinlikler kültür aktarımı açısından önemlidir. Kültür aktarımının dil öğretiminde önemli bir yeri olduğundan, bu çalışmanın konusu yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel unsurların kullanılması ve Yedi İklim Türkçesinin dil öğretiminin B1 düzeylerinde araştırmanın incelenmesidir.

Seçkin Akyürek¹

How to Cite This Article

Akyürek, S. (2023). “Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim B1 Ders Kitabı Kültür Aktarımının İncelenmesi”, Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(63):2661-2669.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.69019>

Arrival: 21 January 2023

Published: 30 April 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Uzman Öğretmen. Milli Eğitim Bakanlığı, Kapızlı Rasim Bozbey Ortaokulu, Mersin, Türkiye

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için ders kitaplarında ne kadar kültür aktarımı olduğunu belirlemektir. Bu amaçla örneklem olarak seçilen “Yedi iklimi Türkçe öğrenme seti”nin B1 düzeyindeki ders kitapları incelenmiştir.

DİL KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Geertz'in (1975:89) kültürü "insanlar tarafından inşa edilen ve onların dünya hakkındaki bilgilerini, inançlarını ve tutumlarını geliştirmelerine, iletmelerine ve sürdürmelerine olanak tanıyan, tarihsel olarak aktarılan bir semiyotik ağ" olarak tanımlamaktadır.

Dil ve kültür arasındaki iç içe geçmiş ilişki üzerine yapılan araştırmalara ek olarak, dil öğreniminin başarısı ve başarısızlığı için dil öğrenmenin duyuşsal alanı ile dilsel alan tartışılmıştır. Dil öğreniminin duyuşsal yönünü dikkate alma ihtiyacı, Tarone ve Yule (1989) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir: Öğrenenlerin, en az 'bilgi alanındaki ihtiyaçları kadar önemli olan' duyuşsal alan olarak adlandırılabilir alanlarda ihtiyaçlarının olduğunun kabul edilmesi, öğrenenlerin bilgi alanındaki ihtiyaçları kadar önemli olduğu iddia edilen bir dizi faktörün tanımlanmasıyla sonuçlanmıştır. Tutum, motivasyon, kendine güven ve kaygı gibi kavramlara, başarılı bir dil öğrencisinin ne olduğuna dair tartışmalarda sıklıkla başvurulur.

Gardner ve Lambert (1972) motivasyon üzerine yaptıkları çalışmalarda, bütünleştirici motivasyonun (hedef dili konuşmanın yanı sıra hedef kültürün bir parçası olma niyeti) araçsal motivasyona (öğrenme niyeti) göre daha etkili dil öğrenimi sağladığını belirtmektedirler.

Toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan iletişimi gerçekleştirmek için gerekli olan işaret sistemine dil denilmektedir (Kracht, 2011). Dil, insanlar arasında doğal bir birliktelik aracıdır ancak bu yasalar çerçevesinde gelişen kendine özgü yasaları, temelleri bilinmeyen bir zamanda atılmış bir muvazaa sistemi ve bir ses biçimi olan bir toplumsal kurumdur. Dil, düşünce ve duyguları ifade etme ve öğrenme; algıları, deneyimleri ve bilgileri iletmek; soru sorma, yön verme, soru sorma gibi görevleri yapmak için kullanılan bir araçtır. Ünalın (2012), dilin toplumun kimliği olduğunu, dilin toplumu şekillendirdiğini ve dilsiz toplum olmadığını savunmaktadır. Aksan (1995) ise dili duygu ve arzuları ifade etmenin bir aracı olarak görmüş ve dili karmaşık ve karmaşık bir sistem olarak tanımlamıştır. Dil, insanların hayatlarını düzenleyen, onları bir arada tutan, onları millileştirmenin sınırlarına iten, onlara düşünme, anlama ve anlam ifade etme gücü veren bir beceridir. Dil, kişisel ve toplumsal yaşamın yaratıcısı ve aynasıdır (Göçer ve Moğul, 2011). Doğup büyümüş insan, etrafındaki dili öğrenir. İnsanlar dili, yeteneklerine ve eğitim düzeylerine göre kullanırlar (İpek, 2015).

Dil ve kültür kavramları birbirinden beslenen kavramlardır. Dolayısıyla bu iki kavramı birbirinden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Bir milletin tüm duygusal ve düşünsel hazineleri dil kaplarına konur ve bu dil kabı aracılığıyla nesilden nesile aktarılır (Kaplan, 2007). Bazen bir kelime, bir kültürün inançları, gelenekleri, davranış kalıpları, maddi ve manevi kültürü hakkında bir fikri de ifade edebilir (Aksan, 1995). Toplumsal ve insanlar arasındaki etkileşimin ve iletişimin sağlanmasında kültür aktarımı önemlidir. Kültür aktarımının doğru bir şekilde sağlanabilmesi için hedef dilin öğrenilmesinde kültüre yönelik gerekli bilgilerin aktarılması beklenmektedir. Dil her ne kadar bir iletişim aracı olarak tanımlanıyor olsa da özellikle kültürler arasında aktarımın sağlanmasında önemli bir araç olarak görülmektedir (Özbay, 2002). Dil kültürel aktarımın sağlanmasında önemlidir. Her dilin sahip olduğu farklı duygu ve düşünceler kültürel olarak daha somut bir yapının sağlanması açısından önem kazanır (Demir, 2014).

KÜLTÜR AKTARIMI

Kanger (2005, s. 19), en genel ve nesnel tanımıyla kültürün insanın yaratılışının bütünü olduğunu belirterek, insanın maddi kültür içinde yaptığı tüm araç ve gereçlere atıfta bulunmaktadır. Yine manevi kültür örneği olarak insanın tüm anlamlarını, değerlerini ve kurallarını yansıtır. Yabancı dil öğrenme sürecinde kültürün öğrenciler üzerindeki etkilerini anlamak için öncelikle kültür kavramını daha iyi anlamak gerekmektedir. Farklı sözlüklerde ve farklı yazarlar ve araştırmacılar tarafından yazılan makalelerde kültürün farklı tanımları bulunmaktadır. Oxford Advanced Learner's Dictionary (2000:306) kültürü “belirli bir ülkenin veya grubun gelenekleri ve inançları, sanatı, yaşam tarzı ve sosyal organizasyonu” olarak tanımlar. İnsanoğlu tarih boyunca hep “ötekiler”i merak etmiş ve bu merak onları iletişim kurmaya teşvik etmiş, bu da başka dilleri öğrenmesiyle sonuçlanmıştır. Yabancı dil öğrenme nedenleri, yaşlara ve ortamlara bağlı olarak çeşitli olmuştur. Bugün, teknoloji ve bilgi çağı, dünyanın her yerindeki insanların fikirlerini paylaşmalarını gerektirmektedir. İnternetin hızla yaygınlaşması, küresel köy olarak tanımlanan dünyada insanların daha kolay iletişim kurmasını sağlamaktadır. İngilizce, lingua franca olarak en popüler dildir ve insanlar onu öğrenmenin en uygun yollarını bulmaya çalışmaktadır. Tüm dünyadaki eğitim sistemleri, etkili dil eğitimi için en verimli yolları aramaktadır. Dil öğretimi geleneksel olarak dilbilgisi öğretimi olarak görülse de, günümüzde insanların çok kültürlü dünyanın yetkin konuşmacıları olmasını sağlamak için üretken becerilerin daha önemli olduğunu düşünmektedir (Saygılı ve Kana, 2018).

Yabancı dil öğrenenlerin içinde yetiştiği kültüre yerli kültür denilmektedir. Öğrenciler bu araçla eğitim ortamına girmektedirler. Öğrenecekleri dil, hedefledikleri kültürdür. Öğrenciler mevcut kaynak ve hedef kültürlerini sentezleyerek ortak bir kültür oluştururlar. Bu genel kültür sonucunda hedef dili anlamak kolaylaşır ve öğrenciler o dilin sosyal hayata yansımaları alırlar. Kültürden bağımsız bir dil öğretmek yanlıştır. Çünkü kültürel unsurlar bir toplumdan diğerine farklılık gösterir. Medya, sinema, müzik, sanat ve edebiyat estetik duyuya aitken, aile, eğitim, iş, boş zaman ve gelenek kavramları sosyolojik anlamla ilişkilidir. Semantik anlam, kavramları ve düşünce süreçlerini içerirken, pragmatik anlam, dil kullanımındaki uygunluğu temsil etmektedir (Memiş, 2016; İşcan ve Yassıtaş, 2018).

Kaynakların teknolojiyle birlikte çeşitlendiği günümüz dünyasında dil eğitimi daha önemli hale gelmiştir. Küreselleşme dünyasında güçlü devletler dillerini bilimsel, sosyal, siyasi, askeri, ekonomik ve sanatsal alanlarda pazarlamak ve dillerini diğer dillerden daha iyi hale getirmek için mümkün olan her şeyi yapmaktadırlar (Saygılı ve Kana, 2018). Öğretmenler tarafından yabancı dil öğretiminde kültür aktarımına ilişkin değerlerin verilmesinde o kültüre ve topluma ait çeşitli özelliklerin verilmesi gerekmektedir (Memiş, 2016). Kültürel özellikler kapsamında ülkenin ekonomik durumundan veya turizm ile ilgili faaliyetlerinden bahsedilmesi mümkün olmaktadır. Ülkedeki her değer ve varlık açısından bir aktarımın yapılması o ülke ile ilgili genel bilgilerin verilmesi gerekmektedir (Kramsch, 1993). Yabancı dil öğretiminde kültürel aktarımın sağlanmasında özellikle gezilecek yerler, ünlüler veya yemekler ile ilgili bilgilerin verilmesi öğrencilerin dikkatini çekebilecek unsurlar arasında yer almaktadır. Öğrencilerin güncel olarak ülkede yapabilecekleri çeşitli etkinliklere yönelik bilgilerin verilmesi öğrencilerin bu etkinliklere katılmalarını sağlayarak aktarımı gerçekleştirmelerine sağlamaktadır. Eğitimin bu aşamasında, sabit ve tek tip kültürel normlar geçerli değildir. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı önemlidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme teknikleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak durum veya durumlarla ilgili bilgileri içeren yazılı materyalin analizini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarına bağlanabilir. Yedi İklimi Türkçe Öğretim Seti (Seviye B1) ders kitapları, yabancılara Türkçe eğitimi alanında çalışan Yunus Emre Enstitüsü'nün yazılı kaynaklarından şablon olarak sağlanmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi amacıyla 16 yaş ve üzerindeki hedef kitleye yönelik hazırlanmıştır. Kitap seti A1, A2, B1, B2, C1, C2 seviyeleri için öğrenci ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kitaplarından oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu B1 seviyesi ders kitabı oluşturmaktadır.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı ilkeleri kapsamında B1 İngilizce seviyesinde olan bir kişi: İş, okul ve özel hayatta sürekli karşılaşılan, genel konularda yazılan ve söylenen fikirleri ana hatlarıyla rahatça anlayabilir. İngilizce konuşulan bir bölgeye seyahat ettiğinde, günlük sorunlar ve konular konusunda rahatça iletişim kurabilir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Yedi İklim Ders Kitabına ait B1 düzeyi ders kitabı için kültür aktarımına yönelik öğeler incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Yedi İklim Türkçe ders kitabı kültür aktarımı bağlamında B1 düzeyinde incelenmiştir.

BULGULAR

Toplumsal Değerler, Aile Yapısı ve İlişkileri

Yedi İklim ders kitabı orta düzey ders kitapları incelendiğinde aile kavramının önemli olduğunu ifade edilebilir. Türk aile yapısına ilişkin bilgiler yer almış ve çeşitli görsellerle Türk aile yapısı belirtilmiştir. Özellikle geniş aile üzerinde durularak Türk aile yapısında anne baba büyükanne ve büyükbabanın önemi üzerinde durulmuştur. Türk aile yapısı anlatılırken yalnızca çekirdek aile değil geniş aile verilmeye önem gösterilmiştir. Bu doğrultuda görsellerden biri aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Yedi İklim Ders Kitabı Aile Görseli

Türk kültüründe aile yapısı en önemli kültürel değerlerden biri olarak ifade edilebilir. Her toplumun aile yapısı farklılık göstermektedir. Yabancı dil öğretiminde kültürel aktarımın doğru bir şekilde verilebilmesinde özellikle aile kavramının doğru bir şekilde aktarılması beklenir.

Okuldan dön..... iki
ekmek alır mısın?

Şekil 2. Aile İlişkileri Örneği

Türk kültüründe aile ilişkilerinde farklı bir değer olarak alışveriş ve aile ilişkileri incelenebilir. Türk kültüründe ailenin küçüklerine evin ekmek, süt, gazete gibi ihtiyaçlarını en yakın bakkala giderek karşılama görevi verilmektedir. Her ne kadar günümüzde bu durum geçerliliği yitiriliyor olsa da, kültürel bir değer olarak ifade edilebilir.

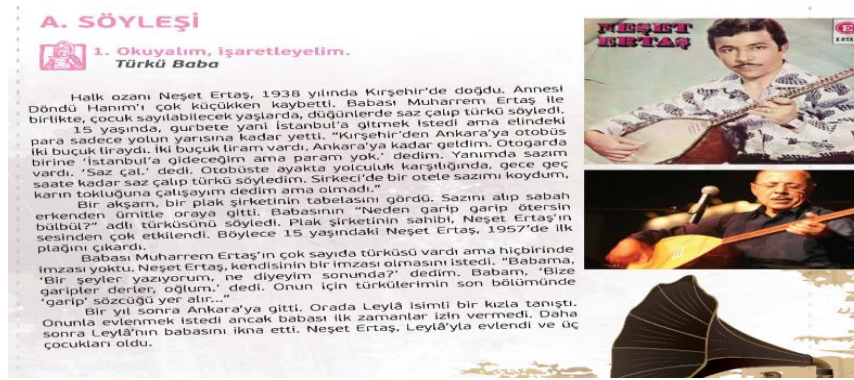
Kültürel değerlerin aktarımında en önemli unsurlardan biri toplumsal değerlerdir. Toplumsal değerler kültür ile ilgili önemli bilgiler sunmaktadır. Türk kültüründe önemli toplumsal değerler bulunmakta ve bunların yabancı dil öğretimi kapsamında öğrencilere aktarılması beklenmektedir. Aşağıdaki görselde toplumsal değerler kapsamında el öpme değeri yer almaktadır. Özellikle Avrupa için yabancı olarak görülen el öpme kavramının Türk Kültürel değerler arasında kitapta yer verilmesi önemlidir.

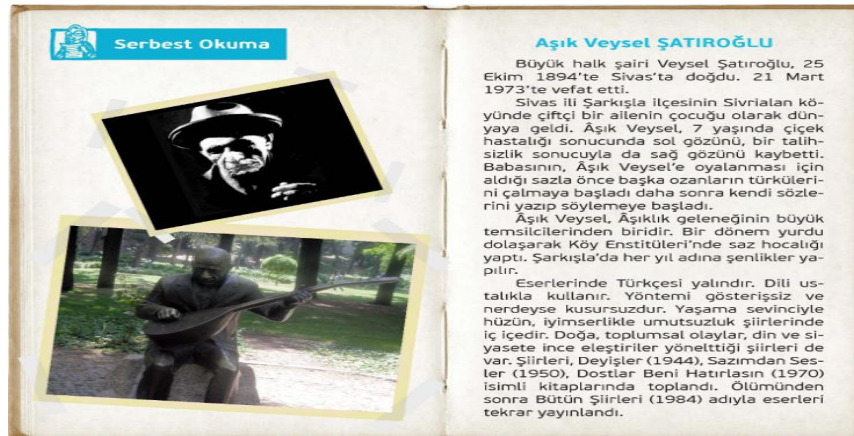
Şekil 3. Toplumsal Değerler Görseli

Müzik ve Halk Müziği

Kültür aktarımında müzik önemli bir yere sahiptir. Kültürel değerlerin sözlü olarak iletilmesinde ve evrensel bir boyut kazanabilmesinde müziğin yeri oldukça önemlidir. Geçmiş dönemlerde yaşanan kültürel değerler kapsamında oluşan müzik ve çalınan enstrümanlar o döneme ait önemli unsurları ifade etmektedir. Türk müziği geçmişten günümüze kadar olan dönem boyunca önemli kültürel değerleri içinde barındırmaktadır. Ders kitabı kapsamında müzik ve müzikte önemli şahsiyetler ile ilgili bilgilere ve görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4. Türk Müziği

Şekil 5. Aşık Veysel

Türk müziğinin kültürel olarak değer kazanmasında ve Türk müziğine katkıları açısından Aşık Veysel ve Neşet Ertaş önemli şahsiyetler arasındadır. Kitapta bu iki önemli kişi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Sanat

Sanat toplumun yapı taşlarından biridir. Her toplumun sahip olduğu çeşitli sanatsal aktiviteler ve faaliyetler toplum hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Kültür aktarımı açısından da sanatsal faaliyetlerin verilmesi önemlidir. Sanat kültürel değerlerin verilmesi ve aktarımı açısından önemli olarak görünür. Kitap kapsamında edebiyat üzerine bir söyleşi çerçevesinde bir tanıtım ve sanatsal değer yer almaktadır.

Şekil 6. Türklerde Kitap Ciltleme Sanatı

Sanat kapsamında verilen Kültürel değerler ve toplumsal bilgilerin elde edilmesinde önemli katkılar sağlamaktadır. Yabancılarla Türkçe öğretimi kapsamında sanatsal bilgilere yer verilmesi toplumsal değerlerin öğrenilmesi ve bilgi sahibi olunması adına önemli olarak görülebilir. Bu kapsamda özellikle sanatçılara ve sanatsal faaliyetler kapsamında değer aktarımı ve kültür aktarımı önemli olarak görülmektedir.

Şekil 7. Hat Sanatı

Kültürel değerlerin anlaşılmasında sanatsal faaliyetlere yönelik yapılan çalışmalar önemlidir. Sanat kültürel değerlerin aktarılmasında ve gelecek nesillerin kültürel farkındalıklarının yükseltilmesinde önemli olmaktadır.

Yiyecek

Kültürel değerlerin verilmesinde en önemli unsurlardan biri yiyeceklerdir. Her toplumun farklı beslenme tarzı ve farklı yiyeceklerle yönelik alışkanlıkları söz konusudur. Toplumsal değerlerin kazandırılmasında ve öğretilmesinde yiyecekler önemli bir toplumsal değer olarak görülmektedir. Bu kapsamda Türk kültürü açısından da yiyecekler toplumsal değerlerin yansıtılmasında önemlidir.

Şekil 8. Sofra Görseli

Ders kitabı kapsamında yiyeceklerle ilişkin genel bir görsel yer almaktadır. Görsel kapsamında özellikle tüm kahvaltısına yönelik bilgiler aktarılmıştır. Türklere özel kahvaltı ve içinde bulunması gereken temel besinlere yönelik bilgiler yer almaktadır. Türk kültürüne yönelik olarak verilen besinler kapsamında kültürel aktarım sağlanması önemli olarak değerlendirilebilir.

Halk Kültürü

Toplumun kültürel değerlerinin kazandırılmasına ve aktarılmasında özellikle Halk Kültürü değerleri önemle yerini almaktadır. Halk Kültürü toplum ile ilgili geçmiş ve günümüzdeki bilgilere yer vermektedir. Ders kitabı kapsamında halk kültürüne yönelik çeşitli değerler aktarılmıştır.

Şekil 9. Tellal Okuma Metni

Ders kitabı kapsamında Tellal isimli serbest okuma metni yer almıştır. Osmanlı Dönemi'nde tellal, padişahın duyurularını halka iletmektedir. Türk kültürüne has olan bu haber iletim durumunun, Türkçe öğretiminde önemli bir kültürel aktarım kazandırdığını söylemek mümkündür.

Bayramlar

Türk kültürünün en önemli değerleri arasında bayramlar yer almaktadır. Her kültürün farklı dönemlerde farklı değerleri çerçevesinde bayramları farklılık gösterir. Türkler için özellikle Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı önemli kültürel değerler arasında yer alır. Bu bayramlara ilişkin bilgilerin yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında verilmesi Türk kültürünün doğru bir şekilde aktarılabilmesi açısından önemlidir. Bu doğrultuda kitapta Şeker Bayramı ile ilgili görsellere yer verilerek Ramazan Bayramı'na ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Şekil 10. Ramazan Bayramı

Bayramlara ilişkin değerlere yer verilmesi kültürel aktarım ve kültürel değerlerin doğru bir şekilde aktarılabilmesi açısından önemlidir.

Düğünler

Her toplumda kültürel değerlere bağlı olarak düğünler farklı şekilde gerçekleşebilir. Her bölgenin veya her yörenin düğünlerinde yapılan aktiviteler ve etkinlikler farklı olmaktadır. Kültür aktarımı açısından düğünler ile ilgili bilgilere yer verilmesi toplumun evlilikteki değer aktarımının incelenmesi açısından önemlidir.

C. OĞLAN BİZİM KIZ BİZİM

1. Okuyalım, cevaplayalım. Düğün

Ayşe Merhaba Sarah, ne yapıyorsun?
Sarah Merhaba Ayşe. Geçen gün gittiğimiz yerlerin fotoğraflarına bakıyorum. Sen ne yapıyorsun?

Ayşe Alışverişe gitmek için hazırlanıyorum. Bu hafta sonu yakın arkadaşım Seda'nın ablası Sevgi evleniyor. Onun düğününe gitmeyi düşünüyorum. Onun için alışveriş yapmam gerek.

Sarah Aa! Oyle mi?

Ayşe Evet, sen de düğüne gelmek ister misin?

Sarah Elbette, çok isterim. Ben hiç Türk düğününe gitmedim. Çok sevinirim. Düğünde neler yapılır biraz anlatır mısın?

Ayşe Tabii ki, anlatayım. Türkiye'de düğünler genellikle cuma gününden başlar ve üç gün sürer. İlk gün, damadın evine bayrak asılır ve bir sonraki gün için hazırlıklara başlanır. İkinci günün akşamı gelin evinde kına gecesi yapılır. Kına gecesinde bir eğlence düzenlenir. Türküler eşliğinde geline kına yakılır. Sonra yemek yenir ve çeşitli geleneksel oyunlar oynanır. Üçüncü gün, düğün günüdür. Damat ve ailesi gelini alır ve oğlan evine getirir. Gelin, oğlan evine geldiği zaman düğün başlar.

Sarah Anladım. Peki, gelin alma nedir?

Ayşe Üçüncü gün öğleden önce damadın ailesi ve akrabaları damatla birlikte kız evine gider. Gelinin erkek kadesi gelinin beline kırmızı bir kuşak bağlar ve damada teslim eder. Damat gelini evden çıkarır, gelinle birlikte erkek evine giderler. Buna gelin alma denir.

Sarah Ne güzel... Sonra neler yapılır?

Ayşe Damadın evinde düğün yapılır. Herkes eğlenir; şarkılar, türküler söyler. Düğün sonunda herkes evine gider. Damat gelinin duvağını açar ve geline yüz görümlüğü takar. Böylece düğün biter.

Sarah Peki yüz görümlüğü nedir?

Ayşe Damat gelinin duvağını açmadan önce beş tane altını bir kurdereye bağlar ve duvağı açıp

Şekil 11. Düğün

Düğünler insanlar arasındaki iletişimin ve etkileşimi artırılmasında önemli etkinlikler olarak görülür. Bu etkinliklerde kültürel değerler aktarılır ve etkileşim sağlanarak gelecek nesillere yönelik değer aktarımı sağlanabilir. Kitap incelendiğinde düğün ile ilgili bir örnek hikaye yer verilmiş ve diyaloglar kapsamında Türkiye'deki düğünler incelenmiştir. Ayrıca düğünleri yönelik bilgilere ilişkin görseller yer almaktadır.

Filmler

Kültürel değerlerin anlaşılmasında filmler önemli bir yere sahip olmaktadır. Filmlerde toplumun işleyiş yapısı, kadın erkek ilişkileri ve aile yapısına yönelik önemli bilgilere yer verilmektedir. Filmlerin her ne kadar kendi konusu olsa dahi genel yapısı itibarıyla toplumdan bir kesiti ifade etmektedir. Bu nedenle filmler toplumsal değerler ve Kültürel değerler ile ilgili bilgilerin aktarılmasında önemli roller üstlenmektedir.

Şekil 12. Unutulmayan Aşk Filmleri

Şekil 13. Münir Özkul-Adile Naşit

Kitap kapsamında Türkiye'de yayınlanan unutulmayan Türk aşk filmlerine yer verilirken aynı zamanda Türk sinemasının unutulmaz ikilisi olarak görülen Münir Özkul ve Adile Naşit ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

SONUÇ

Yabancı dilin tam anlamıyla öğrenilebilmesi için o dile ait kültürün de öğrenilmesi gerekmektedir. Yabancı dil yalnızca kelime ve cümlelerden oluşmamakta aynı zamanda bir kültürü ifade etmektedir. Yabancı dil öğrenimi açısından Türkçe kültürel zenginliği olan bir dildir. Bu nedenle Türkçeyi tam anlamıyla öğrenebilmek için öncelikle Türk kültürüne ait gerekli alt yapının oluşturulması beklenmektedir. Bu çalışmada öğrencilerde önemli bir ders materyali olan kitapların kültür aktarımındaki yeri değerlendirilmiştir. Araştırmada Yedi İklim B1 seviyesi için kültür aktarımına ilişkin öğeler incelenmiştir.

Kitap incelendiğinde kültür aktarımına yönelik olarak topluma ilişkin çeşitli kültürel unsurlara yer verildiği görülmektedir. Aile yapısı, yeme alışkanlıkları ve sanat gibi çeşitli kültürel öğelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Kültür aktarımına ilişkin verilen öğeler çerçevesinde Türkçe'nin tam olarak öğrenilebilmesini sağlanması amaçlanmıştır. Türk toplumu iletişim açısından önemli kültürel zenginliklere sahiptir. Türkçe içerisinde kültürel öğeleri barındıran birçok kelime ve cümle yapısı bulunmaktadır. Bu nedenle incelenen kitapta da Türkçenin doğru bir şekilde öğrenilebilmesine yönelik kültürel öğeleri barındıran kelime ve cümlelere yer verilmiştir. Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimini doğru bir şekilde sağlayabilmek adına kültürel öğelere daha fazla yer verilmesi ve kültürel öğeler çerçevesinde dilin öğretilmesi önemlidir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (1995). Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilimi I. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Birol, C. ve Özbay, M. (2013). Yabancılar Türkçe öğretimi için ölçme ve değerlendirme soruları. Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, D. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Kitaplarının Kültürel İçeriği. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi, (1), 53-62.
- Dictionary, O. (2000). Oxford advanced learner's dictionary. Retrieved from Oxford Learner Dictionaries.
- Gardner, RC & Lambert, WE (1972). İkinci dil öğreniminde tutum ve motivasyon. Rowley, Mass.: Newbury Evi
- Geertz, C. (1975). Kültürlerin yorumlanması. Londra: Hutchinson
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. Turkish Studies, 6(3), 797-810.
- İpek, B. (2015). Bireyde dil bilinci. Journal of Turkish Language and Literature, 1(2), 33-44.
- İşcan, A., & Yassıtış, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi iklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 düzeyi). Aydın Tömer Dil Dergisi, 3(1), 47-66.
- Kaplan, M. (2007). Kültür ve dil. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Kirişcioğlu, F. (2010). Türkçe öğretimi ve Gazi Üniversitesi TÖMER. 1. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatları Öğretimi Sempozyumu (s. 157). TDK Yayınları.
- Kracht, M. (2011). Introduction to linguistics. Los Angeles.
- Kramsch, C. (1993). Context and culture in language teaching. Oxford: Oxford University Press.
- Memiş, M. R. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı Ve Kültür Aktarımı. Electronic Turkish Studies, 11(9).
- Ökten, C. E., & Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. Electronic Turkish Studies, 9(3).
- Özbay, M. (2002). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretimi. Türk Dili(602), 11-22.
- Saygılı, D., & Kana, F. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığı. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 6(4), 1041-1063.
- Tarone, E. & Yule, G. (1989). Öğrenciye odaklanın . Oxford: Oxford University Press.
- Ünalın, Ş. (2012). Dil ve kültür. Eskiyei Yayınları.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (5. baskı.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeyrek, S. (2020). Dil-kültür ilişkisi doğrultusunda yabancı dil öğretimi. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 3(2), 165-186.